

☑ ME-100, Generell informasjon

Emnekode: ME-100 1

Emnenavn: Samfunnsvitenskapelig metode

Dato: 14.12.2017

Varighet: 09:00-14:00

Tillatte hjelpemidler:

Kalkulator

Merknader:

Begge oppgaver skal besvares. Oppgavene teller likt.

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

Velg et alternativ

Ja

Nei

Besvart.

1 ME-100, oppgave 1

Oppgave 1

a) Du har gjennomført et forskningsprosjekt der du har benyttet *det kvalitative intervjuet* som forskningsmetode. Gjør rede for metoden.

b) For å supplere velger du å benytte deg av flere kvalitative metoder. På hvilken måte kan henholdsvis deltakende observasjon og dokumentanalyse gi ny innsikt?

Skriv ditt svar her...

a) Et intervju er en av de typiske kvalitative metodene å samle inn informasjon, ved siden av observasjon, dokumentanalyse og fokusgrupper. Hvilken av disse metodene en benytter seg av avhenger av flere faktorer. De forskjellige sortene gir ulik type informasjon, dekker et ulikt omfang av personer og ulik vinkling, og hvilken som sømmer seg best avhenger av både problemstillingen og ressursene tilgjengelig. Hvorvidt en velger en kvalitativ eller kvantitativ metode avhenger også av dette, og hvorvidt en har basiskunnskap om tema som en kan utarbeide en problemstilling med. Kvalitative metoder anses gjerne som mer utforskende på tema der en mangler nok informasjon til å kunne utarbeide presise kvantitative mål.

Intervjuet er den mer dyptgående av de kvalitative metodene, der en til større grad får innblikk i et enkelt individ. Med et intervju får en svar som speiler individets personlige synspunkter, verdier og tanker, og er til mindre grad generaliserbart. Enkelte intervjuobjekter er mer representative enn andre, men dette avhenger til dels av hvordan en har gjort utvalget av respondenter. Utvalg av enheter kan ta til sikte på enten å være bevisst generelle, ta for seg ytterpunktene eller å være tilfeldig trekt ut av populasjonen. Til forskjell fra fokusgrupper, hvor en leder en dialog med flere deltakere hvor et opinionsbilde og en formening vil bre om seg gjennom gruppedynamikk, er intervjuet gjerne med en enkelt deltaker som dermed ikke påvirkes av andres syn. Et gruppeinnblikk får en heller gjennom å gjennomføre flere intervjuer innenfor en gruppering, og gjennom analyse og sammenlikning av disse i ettertid.

Det finnes mange former for intervju. De vanligste sortene å dele mellom er ansikt til ansikt, chat (med eller uten video), telefon og epost. Disse er svært ulike i karakter, hvor noen er å regne som rikere kommunikasjonskanaler enn andre. Grovt sett kan en si at ansikt til ansikt ofte er den ideelle intervjuformen,

hvor en kan ha god flyt, lite distraksjon, en høy grad av tillit og synkron kommunikasjon, altså kort responstid. Chat, særlig med video, gir mye de samme fordelene men oppleves kanskje mindre personlig og tillitsbasert, samme med telefon. Chat uten video har den fordelen at den skrevne formen kan gi bedre betenkte svar, samt svarene er ferdig transkribert, men den skriftlige formen reduserer også fort den naturlige flyten og korter ned svarene av tidshensyn. Epost som intervjumåte er unik i den forstand at den er assymetrisk, altså at en ikke trenger å kommunisere samtidig og kan utsette å svare til et bedre egnet tidspunkt. Dette gir svarene potensielt en høyere kvalitet grunnet betenkingstid, men er utsatt for mye distraksjoner og potensielt veldig treg respons. Epost og chat uten video, samt telefon avhengig av omstendighetene, har den egenhet å kunne være anonym, som i mange tilfeller (sensitive tema, eks. stoff eller seksualitet) kan føre til en helt egen type åpenhet og ærlighet.

Hvilken intervjuform en velger er ikke bare opp til hvilken informasjon en vil ha. Kostnader og kapasitet er også et veldig tungtveiende hensyn, hvor noen intervjuformer rett og slett er for dyre (penger og/eller tid) til å gjøres i særlig grad. Ansikt til ansikt-intervju krever en investering i tid for både intervjuer og den intervjuede, hvor en må avtale møtested og -tid, eventuelle reisekostnader, eventuelle møtestedskostnader, pluss all tid som trengs til forberedelse og etterbehandling av intervjuet (spørsmål, transkribering av opptak, tolkning av svar). Enkelte intervjuobjekter er vanskelig tilgjengelige, grunnet avstand eller tidspress. De tre andre intervjuformene unngår dette gjennom at elektronisk kommunikasjon kan gjøres over lengre avstand. Ansikt til ansikt er også mest sårbar for omgivelsene, hvor intervjuets karakter kan oppleves kunstig eller naturlig, avhengig av hovedsakelig møtested og dennes kontekst. Et intervju på arbeidsplass, hjemme eller på et innleid kontor gir vidt forskjellige oppfatninger av intervjuet, en effekt som ikke må undervurderes. Hvilken intervjuform en velger vil drastisk påvirke antall enheter en realistisk sett kan inkludere i undersøkelsen, særlig hvis en har behov for mer enn ett intervju med samme respondent, og må derfor velges med omhu.

b) Deltakende observasjon og dokumentanalyse er to andre former for kvalitativ metode. Disse gir en annen form for informasjon enn intervju, og kan avhengig av situasjonen virke enten supplerende eller som substitutt. Grovt sett kan en si at der intervjuet gir innblikk i hva folk *sier* og *tror*, så gir deltakende observasjon innblikk i hvordan de *handler* og hva de faktisk *gjør*. Dokumentanalyse kan fortelle noe om begge deler, avhengig av dokumentets type, alder, grad av distanse, og plassering langs akser av *offentlig-privat* og *personlig-institusjonell*.

Observasjon går ut på å selv være til stede og observere, altså følge med på, hva folk gjør eller ikke. Dette er en metode som ofte kan benyttes over lengre tid, og som medfølger mange metodemessige og etiske problemstillinger. Et eksempel på observasjon kan være å sitte i lobbyen på Stortinget og følge med på hvem som oppsøker parlamentsmedlemmene. Er det dresskledde utenlandske lobbyister, er det politiske ungdomsaktivister, eller er det ordinære borgere som tar Stortingsrepresentantenes oppmerksomhet? Et annet eksempel er feltstudier, en metode hyppig brukt av blant andre antropologer. Da går man inn i en viss geografisk eller kulturell kontekst for å lære om denne, eksempelvis infiltrering av et politisk miljø, en metode benyttet av både politi og politiske motstandere. En viktig dimensjon ved observasjon er hvorvidt en observerer på avstand eller som deltaker. I førstnevnte tilfelle ser en alt utenfra, og interagerer aldri/lite med observasjonsobjektene, mens i sistnevnte er man en aktiv deltaker i alt som skjer og graver seg ned i en 'autentisk' personlig opplevelse av det som skjer.

Med å observere og dokumentere mennesker i nuet får man en helt særegen autentisitet og tilknytning til det som skjer. Det er derimot flere mulige fallgraver en kan gå i. En viktig etisk problemstilling er hvorvidt de observerte er klar over at de observeres eller ikke. I noen kontekster er uvitenhet om dette fullstendig essensielt for å forhindre at adferden endres eller tilpasses, og en viss form for endring er nok uungåelig hvis observasjonen er åpen. Et eksempel er kulturelle trekk som ikke 'tåler dagens lys', som diskriminering, vold eller språkbruk. Skjult observasjon er derimot ofte etisk betenkelig, ettersom infiltrasjon og spionasje sjeldent tas vel imot og fort kan stride mot rettsikkerhetsprinsipper og krav på privatliv. Et annet spørsmål handler om grad av deltakelse. Hvis man knapt deltar, får man bare innblikk utenfra og lite personlige betraktninger, men deltakelse kan også være problematisk. Hvordan vet du at personene hadde handlet likt hvis det ikke var for at du var tilstede, er samtale og handlingene upåvirket av din tilstedeværelse? Tråden mellom for lite og for mye deltakelse, pluss spørsmålet om åpen eller skjult observasjon, er utfordrende aspekter ved observasjon.

Dokumentanalyse er en helt annen form for kvalitativ metode. Her tar man i bruk nedskrevet dokumentasjon av en hendelse, en periode eller en eller flere personers tanker. Dokumenter finnes i mange slag, og kjennetegnes først og fremst av at det kan gi innblikk i noe en selv ikke deltok på, enten det er i nåtid eller i fortid. Et møtereferat kan fortelle om hvem som var til stede, hvem som snakket og hva som ble besluttet på et møte. En biografi kan fortelle deg om en persons liv og lære, og vedkommedes private brev kan gi innblikk i deres verdenssyn og personlighet. Fellesnevneren er at dokumenter kan gi opplysninger fra prosesser før ens egen levetid, på andre siden av planeten, eller fra personer man ikke kan intervjuer grunnet manglende tillatelser eller vedkommedes død.

Hvilken informasjon dokumentene gir er veldig avhengig av hva slags type dokument det er snakk om. Dokumenter måles etter et par sentrale dimensjoner. Den første er hvorvidt kilden er privat eller offentlig, altså hvorvidt den er ment å være allment tilgjengelig eller ikke. Private kilder er eksempelvis brev, dagbøker eller

organisasjonsinterne notater, mens offentlige kan være blant annet biografier, avisinnlegg eller stortingsmeldinger. Hvilken informasjon som vedlegges eller utelates, samt informasjonens grad av distanse og objektivitet, er veldig avhengig av dette. Det er klart at en dagbok er mer subjektiv og sensitiv enn et rettsreferat fra en åpen rettsak, som gjerne er mer objektiv og distansert. Den andre sentrale dimensjonen er mellom det personlige og det insitusjonelle, hvor den første er en enkelt persons betraktninger og syn, mens det andre er det som tilhører et kollektiv. Vitnebeskrivelser er et eksempel på førstnevnte, offisielle pressemeldinger er et eksempel på sistnevnte. En kan med disse to dimensjonene sette opp en firefeltstabell og sortere dokumenter deretter.

Andre aspekter ved dokumentanalyse er hvilken type kilde det er snakk om. Er det en førstehåndskilde, altså en nedtegnelse av personen selv eller en som var tilstede, eller er det en andrehåndskilde nedtegnet av en andre part som hørte fra en av de berørte? Dette påvirker til veldig stor grad kildens pålitelighet og troverdighet, ettersom andrehåndskilder i mange tilfeller har gjennomgått en lang rekke med gjenfortelling, gjentolkning og gjenfiktning, da særlig historiske eller mytiske beretninger. Førstehåndskilder er ei heller trygg mot dette, da mange gjerne vil pynte på eller dramatisere egne opplevelser. Et annet spørsmål er kildens ærlighet, hvorvidt en kan stole på at nedtegnelsen ikke utelater detaljer, vrir på sannheten eller regelrett lyver. Et tredje spørsmål er hvilke kilder en har tilgjengelig, om noen mer nøyaktige eller sannferdige kilder er hemmeligstemplett eller mangelverdige. Det kan være vanskelig å få tak i fullstendige møtereferater fra hemmelige møter for eksempel, og en kan være avhengig av enten å lese utfra det en finner eller av informasjonslekkasjer. Det er også mange ledd hvor informasjon kan gå tapt. Et referat kan glippe viktige detaljer, en gjenfortelling kan utelate enkelte momenter og en oversettelse eller videre tolkning kan feiloppfatte noe.

Besvart.

2 ME-100, oppgave 2

Oppgave 2

Du har gjennomført en undersøkelse av tillit til politikere blant et tilfeldig utvalg av stemmeberettigede borgere i henholdsvis Norge og Spania. Følgende variabler er inkludert:

1. Tillit til eget lands politikere: vurdert på en skala fra 0 (ingen tillit) til 10 (full tillit)
2. Tilfredshet med den økonomiske situasjonen i landet du er bosatt: vurdert på en skala fra 0 (svært utilfreds) til 10 (svært tilfreds)
3. Plassering på en politisk venstre-høyre skala: vurdert på en skala fra 0 (venstre) til 10 (høyre)
4. Stemmegiving ved forrige valg: 0 (avga ikke stemme), 1 (avga stemme)
5. Kjønn: 0 (mann), 1 (kvinne)

Tabellene nedenfor sammenligner resultatene fra Norge og Spania, Tabell 1 viser henholdsvis deskriptiv statistikk og frekvensfordeling for avhengig variabel. Tabell 2 viser resultater fra regresjonsanalysen.

Tabell 1: Univariat analyse (Tillit til eget lands politikere)					
Deskriptiv statistikk		Norge		Spania	
N		1538		1865	
Gjennomsnitt		4,96		2,72	
Median		5,00		3,00	
Standardavvik		1,97		2,25	
Frekvensfordeling		Norge		Spania	
		Frekvens	Valid prosent	Frekvens	Valid prosent
Valid	Ingen tillit	35	2,3	486	26,1
	1	35	2,3	170	9,1
	2	106	6,9	245	13,1
	3	173	11,2	258	13,8
	4	211	13,7	222	11,9
	5	382	24,8	281	15,1
	6	252	16,4	116	6,2
	7	214	13,9	51	2,7
	8	91	5,9	26	1,4
	9	26	1,7	6	0,3
		Full tillit	13	0,8	4
Totalt		1538	100,0	1865	100,0
Mangler	Vil ikke svare	1		4	
	Vet ikke	9		16	
Totalt		1548		1885	

Tabell 2: Regresjonsanalyse (Tillit til eget lands politikere)						
Avhengig variabel: Tillit til politikere	Norge			Spania		
	Standardisert	Ustandardisert	Sig.	Standardisert	Ustandardisert	Sig.
	B	Beta		B	Beta	
(Konstant)	2,72			1,17		
Tilfredshet med den økonomiske situasjonen i det landet du er bosatt	0,33	0,30	0,00	0,51	0,44	0,00
Plassering på politisk venstre-høyre skala	-0,11	-0,12	0,00	0,00	0,00	0,94
Stemte du ved forrige stortingsvalg	0,28	0,10	0,00	0,14	0,06	0,01
Kjønn	0,23	0,06	0,01	0,12	0,03	0,22

Besvar følgende:

- Lag problemstilling med tilhørende hypoteser ut i fra gitt informasjon.
- Beskriv og sammenlikn fordelingen på avhengig variabel for de to landene.
- Tolk og sammenlikn stigningstallene (B) med tilhørende signifikansverdi for begge landene.
- Hva kan vi lese ut av Beta-verdiene?
- Gi en utfyllende redegjørelse av hva signifikansverdien uttrykker.
- Hvilke fordeler oppnår man ved å benytte regresjonsanalyse istedenfor henholdsvis krysstabellanalyse eller korrelasjonsanalyse (Pearsons r)?

Skriv ditt svar her...

a) Denne undersøkelsen skal dokumentere tillit til folkevalgte politikere i henholdsvis Norge og Spania. Dette skal måles etter variabler om tilfredshet med landets økonomiske situasjon, personlig plassering på en politisk venstre-høyre-akse, hvorvidt en avga stemme sist valg, og kjønn.

Undersøkelsen vil ta utgangspunkt i følgende hypoteser:

- I Norge vil tilliten til politikere være høyere enn i Spania. Dette på grunn av Norges høyere politiske stabilitet, lengre demokratiske tradisjon og en bedre økonomi.
- Manglende tilfredshet med den nasjonale økonomien henger sammen med lav tillit, ettersom økonomien til

en god grad er politisk betinget.

3. I Norge vil manglende tillit henge sammen med plassering til høyre, i Spania vil det henge sammen med plassering til venstre. Dette handler om historiske politiske erfaringer, med Norges historiske venstredreining og Spanias lange historie med autoritært høyrestyre, samt utviklingen av ulike protestbevegelser.

4. Lav tillit vil henge sammen med å ikke avgi stemme, da en manglende tiltro til de folkevalgte sjeldent oppmuntrer til tiltro på valgsystemet.

5. Menn vil generelt ha lavere tiltro til politikere enn kvinner, grunnet menns tendens til å holde mer ytterliggående standpunkter.

b) Tilliten til politikere varierer stort mellom Norge og Spania. Antall respondenter (N) er tilnærmet likedan, på 1538 (Norge) og 1865 (Spania). Den avhengige variabelen er operasjonalisert fra 0 (ingen tillit) til 10 (full tillit), og gjennomsnittsbesvarelsene er respektivt 4,96 og 2,72. Dette betyr at nordmenn i snitt er hele 2,24 poeng mer tillitsfulle enn spanjoler, som vil si at mens nordmenn alt i alt er nøytrale er spanjolene tydelig negativt innstilt. Medianen, altså svaret gitt av den midterste N, ligger respektivt på 5 og 3, altså ikke langt fra gjennomsnittet. Dette tyder på et relativt lite sprik, noe vi også ser på standardavviket, som respektivt ligger på 1,97 og 2,25. Dette betyr at gjennomsnittlig sett avviker svarende såpass fra gjennomsnittet, som vil si at nordmenn primært svaier mellom ca 3 og 7, og spanjoler mellom nesten 0 og 5.

Det er oppsiktsvekkende frekvenser på besvarelsene, med hvorav nordmenn i bare 35 (2,3%) tilfeller har null tillit, ligger dette på hele 486 (26,1%) blant spanjoler. Modus blant spanjoler er altså 0, mens det hos nordmenn er oppe på 5, noe som reflekteres i gjennomsnittet og standardavviket. Fordelingen følger mer eller mindre en standardkurve hos nordmenn, med 13 (0,8%) oppe på 10 og rimelig jevnt fordelt opp rundt modus mellom ytterpunktene. Hos spanjolene er det kun 4 (0,2%) på 10, og knappe 25% av besvarelsene er på 5 eller høyere, med de resterende 75% spredt utover de fem laveste alternativene.

Dette vil si at hypotesen om tillitsforholdene stemmer, men årsaksforklaringene er ikke ennå bestemt.

c) Norge: Verdien på den ustandardiserte B forteller oss om sammenhengen mellom den avhengige variabelen og de respektive uavhengige variablene. Fra disse kan vi se at opplevelse av den økonomiske situasjonen opp mot tillit har en B på 0,33, som er en positiv sammenheng av en nevneverdig størrelse. Altså vil nordmenn som er fornøyde økonomisk ha en grad av tillit til politikere, og omvendt. Politisk plassering har en B på -0,11, som da altså er en negativ verdi som tyder på at høy tillit (høy verdi) går sammen med plassering til venstre (lav verdi). Stemmegiving har en dikotom verdi, en såkalt dummyvariabel, og har en B på 0,28. Dette betyr at å ikke stemme (0 på variabelen) til en viss grad henger sammen med lav tillit (lav verdi), og motsatt. Kjønn er også en dummyvariabel med B på 0,23, som betyr at menn (0 på variabelen) oftere oppga lav tillit (lav verdi), men at kjønn er som smått mindre talende enn hvorvidt man stemte. Samtlige av disse variablene har en signifikansverdi på 0,00 (med unntak av kjønn, på 0,01), som ikke betyr at signifikansen faktisk er null men at den rundes ned til null. Dette betyr at der er mindre enn 1% sjanse for at resultatet er tilfeldig og ikke er å finne igjen i populasjonen, og vi velger derfor å stole på resultatet gitt av utvalget.

Spania: Ustandardisert B på tilfredshet med økonomien ligger her på 0,51. Dette er en langt høyere verdi enn den var i Norge, og er fortsatt positiv, som vil si at effekten fra økonomien er mer utslagsgivende på tilliten til politikere. Det er til stor grad sammenheng med lav økonomisk tilfredshet og lav tillit til det politiske. Politisk plassering har faktisk en B på 0,00, et rimelig usannsynlig resultat som tyder på at politisk plassering har ingen sammenheng med tillit, og at mistillit derfor er rimelig godt balansert på begge sider. Stemmegiving ved forrige valg har en B på 0,14, som er bortmot halvparten av den tilsvarende verdien i Norge. Dette betyr at spanjolers tillit til mindre grad sammenhenger med hvorvidt de stemmer, og at det til mindre grad er slik at de tillitsløse unnlater å stemme. Akkurat dette kan sannsynligvis henge sammen med at såpass mange flere spanjoler mangler tillit, og at de 75% som vi tidligere så var fordelt på den mer negative siden ikke bare lar være å stemme av den grunn. B på kjønn ligger på 0,12, igjen bortmot halvparten av den om Norge, som vil si at kjønn til mindre grad spiller inn på tillit. Signifikansverdiene for Spania spriker langt mer enn for Norge, hvor økonomisk tilfredshet og stemmegiving fortsatt er sterkt signifikante med verdier på respektivt 0,00 og 0,01. På politisk plassering er det derimot en vanvittig høy signifikansverdi på hele 0,94, som altså betyr at det er en 94% sjanse for at B-verdien på 0,00 er et resultat av utvalget og slettes ikke stemmer overens med populasjonen. Vi kan derfor umulig konkludere stort om sammenhengen mellom politisk plassering og tillit, utenom at den svært sannsynligvis ikke faktisk er på 0,00. Variabelen om kjønn har også en høy signifikansverdi på 0,22, altså en bortmot 22% sjanse for tilfeldighet, og vi kan rimelig trygt forkaste resultatet og heller la være å anta stort om sammenheng mellom kjønn og tillit.

Hypotese to om oppfatning av nasjonal økonomi og tillit stemmer i både Norge og Spania, mest i sistnevnte. Hypotese tre om politisk plassering og tillit virker til å til dels stemme i Norge, men resultatet fra Spania med sin signifikansverdi på 0,94 er for å si det mildt altfor usikkert til å konkludere. Hypotese fire om stemmegiving og tillit virker til å delvis stemme særlig for Norge, mens resultatet for Spania blir rimelig påvirket av den

overveldene helningen mot manglende tillit og sammenhengen er derfor tilsynelatende noe mindre. Hypotese fem om kjønn og tillit ser ut til å stemme for Norge, mens resultatet fra Spania er altfor usikkert (signifikans på 0,22) til vi med sikkerhet kan si det samme der.

d) Beta-verdier, også kalt standardisert beta, er et forsøk på å regne om de ustandardiserte stigningstallene (B) til en bedre sammenlignbar form. I utgangspunktet kan en tenke seg at dette er nyttig, for å kjapt gi innsikt i hvilke verdier som generelt sett er viktigere enn andre. På dette måten omgår man oversettelsesproblemene en kan ha når man i en fei sammenligner eksempelvis verdier på nominalt (kategorisk) og ordinalt (rangordnet) målenivå, som for eksempel variabelen for politisk plassering (0-10) og dummyvariabelen for kjønn (0-1). Standardisert beta er derimot ikke uproblematisk, ettersom enkelte verdier faktisk ikke egentlig er sammenlignbare. I denne oppgaven er alle verdiene kodete besvarelser i et spørreskjema, og er dermed faktisk til dels sammenlignbare. Det er derimot vanskeligere hvis en undersøkelse kanskje har variabler som omhandler pengeverdier (eks: BNP i amerikanske dollar), grad av alfabetisme i prosent, samt en lengre rekke kodete kategoriske verdier. Hvis en ikke kan direkte sammenligne BNP med holdninger kodet mellom 0-10 når disse verdiene er ustandardiserte, kan en heller ikke faktisk sammenligne de tross standardiseringen. Standardisert beta er derfor en mindre viktig verdi enn den ustandardiserte B, men kan heller fungere som et hjelpemiddel for kjapt å slå fast størrelsesforholdet mellom variablene. En skal dermed heller varsomt lese for mye ut av den standardiserte beta, og heller se nøyer på hva den ustandardiserte b forteller en.

e) Signifikans betyr i metodesammenheng hvorvidt resultatet vårt kan anses å være pålitelig. Fra bare navnet skulle en kanskje tro det betydde at resultatet var betraktelig eller betydelig, men det er det altså ikke. Selv et lite resultat kan være signifikant. Målet på signifikans forteller oss noe om hvorvidt tallene vi får er resultat av tilfeldigheter i utvelgelsen av utvalget, eller om dette også er tilfellet i populasjonen. Sett at vi hadde forkastet utvalget og trukket ut et nytt, hvor sannsynlig hadde det vært å få det (tilnærmet) samme resultatet? I teorien kan vi forkaste og trekke ut nye utvalg i evigheten for å være sikre, men ettersom dette er en lite kostnadseffektiv måte å drive forskning på så velger vi heller hvorvidt vi er villige til å risikere signifikansfeil. I samfunnsvitenskapen pleier en vanligvis å operere med to grader av signifikans, det såkalte 0,05-nivået og 0,01-nivået. Unntaksvis kan en godta en signifikans på 0,10, men jo høyere en setter kuttunktet jo mindre sikkert blir resultatet. Signifikans på 0,05 og 0,01 betyr henholdsvis at det er en 5% og 1% sjanse for at utvalget er resultat av tilfeldigheter, og naturlig nok er 0,01 foretrukket.

Vurderingen av signifikansen fungerer slik at man i enhver undersøkelse tar utgangspunkt i visse hypoteser. Det finnes gjerne to hypoteser: Nullhypotesen, som sier at det ikke er noen sammenheng, og den alternative hypotesen som jo nettopp sier at det er en sammenheng. Den alternative hypotesen er gjerne det en bruker som utgangspunkt og ønsker å bevise (eller motbevise), og stilles gjennom undersøkelsen opp mot status quo, altså nullhypotesen. Hvis signifikansverdien måles til å være over 0,05 har man altså altfor liten sikkerhet i sin påstand om den alternative hypotesen, og denne forkastes til fordel for nullhypotesen. Hvis signifikansen derimot er lavere enn kuttunktet, erstattes nullhypotesen med den alternative hypotesen, og den alternative blir i neste omgang ansett for å være nullhypotese. Det er viktig å være obs på signifikansverdien for å unngå såkalte signifikansfeil, som finnes i to sorter: 1) Enten så forkaster man en riktig nullhypotese til fordel for en gal alternativ hypotese på grunn av feilaktig sikkerhet, eller 2) så forkaster man en riktig alternativ hypotese på grunn av usikkerhet.

f) Regresjonsanalyse er bare en form for statistisk analyse en kan gjøre. To andre muligheter hadde vært en korrelasjonsanalyse (Pearsons R) eller en krysstabellanalyse. Disse tre analyseformene har ganske forskjellige nytteområder, men kan også til dels brukes sammen som en del av en lengre og større analyse.

Regresjonsanalyse har mange klare fordeler overfor de to andre. Først så kan en regresjonsanalyse på oversiktlig vis brukes multivariat, altså at den tar for seg flere enn to variabler på en gang. Dette er fordelmessig av flere årsaker. Behandling av mange variabler om gangen betyr at en kan ha alle analysene i en enkelt tabell og på tydelig vis se de ulike variablene i sammenheng med hverandre. Å kjøre mange variabler gjennom samme regneoperasjon lar programmet kontrollere variablene for hverandre, noe som reduserer støy og gir et tydeligere resultat for hver enkelt uavhengige variabel. Hvis to variabler samvarierer mye ellers, vil regresjonsanalysen altså skille effektene disse har fra hverandre og isolere dem. Regresjonsanalyse har også den fordel at den ikke bare forteller hvilke variabler som korrelerer, men også kan si noe om årsaksforhold mellom variablene og hvilke som eventuelt til større grad er årsak til resultatet. Det kan eksempelvis godt være at kjønn korrelerer med et visst nivå av tillit til politikere, men at kjønn ikke faktisk er det utslagsgivende for resultatet. Sist så vil en regresjonsanalyse vanligvis gi et mål på såkalt R^2 som forteller om variablenes forklaringskraft. Hvis regresjonsanalysen i sin helhet har en R^2 på 0,40 for eksempel, så vil det bety at summen av de uavhengige variablene har en forklaringskraft på 40% av hva resultatet av den avhengige variabelen ble. Regresjonsanalysen er gjerne det siste steget en gjør i en lengre rekke bestående av andre analyser, som korrelasjonsanalyser og univariate analyser av frekvensfordeling.

Korrelasjonsanalysen har til gjengjeld mindre faktisk forklaringskraft. Den kan også gjøres multivariat, med at både den avhengige og de uavhengige variablene mates inn i samme regnestykke, og kan vi verdifull informasjon om hvilke av de uavhengige variablene som korrelerer. Korrelasjon betyr her at verdier på de gitte

variablene tenderes å opptre sammen. Den forteller oss også hvorvidt de uavhengige variablene korrelerer med den avhengige variabelen, noe som kan være nyttig å vite. Omtrent der stanser derimot nytten. Som nevnt tidligere er ikke nødvendigvis korrelasjon et tegn på årsaksforhold (kausasjon) og de uavhengige variablene er ikke blitt kontrollert for påvirkningen fra hverandre. Hvis et visst utdanningsnivå og en viss inntekt korrelerer både med hverandre, og med et visst politisk ståsted, er det framdeles ikke gitt hvilken av de to første som reelt sett spiller inn på hvor en står på den tredje, og hvilken av de som eventuelt teller mest. En korrelasjonsanalyse er derfor ikke foretrukket framfor en regresjonsanalyse, men gjøres ofte i forkant av og som et springbrett inn i en regresjonsanalyse.

Krysstabellanalysen er også en mulig analyseform som har en del svakheter, men gjerne også styrker i forhold til de to andre. Krysstabellen er, sett at antall variabler inkludert er lite, en svært oversiktlig og lettleselig framstilling av informasjon. I tilfeller med to variabler får man en tofeltstabel som på enkelt vis sier noe om fordelingen, for eksempel mellom kjønn og tillit til politikere. Med å vise til både enheter (N) og prosent kan en på enkelt vis si (rent hypotetisk) at 50% av menn har tillit til politikere mens 60% av kvinner har det. Hvis en utvider tabellen noe kan en også vise hvor mange som totalt har tillit til politikere, og hvor mange i utvalget som er kvinner eller menn. Om ønsker kan en også legge inn andre variabler, som utdannelsesnivå, og kontrollere dette for kjønn for å se om det endrer noe. Svakheten i krysstabellanalysen er derimot i nettopp det at den er en enkel framstilling. Når det er store data som må behandles og framstilles faller det ellers enkle designet på egen urimelighet, da antall felt blir uoverkommelig stort. Dette gjør tabellen både vanskelig å lese men også tungvint å fylle ut, ettersom krysstabellen er mer av en verktøy for manuell utfyllelse enn noe en setter en datamaskin til å gjøre. Selve utregningen og analyseringen av dataen blir gjort av en maskin, og en kan deretter trekke ut informasjonen om enkelte variabler ved hjelp av frekvensfordeling og de to andre analyseformene, som en deretter legger inn i en krysstabel for enkel oversikt.

Besvart.